

S.Yu.Rajabova

TDPU dotsenti

TEKNOLOGIYA FANI O'QITUVCHISINING TEKNOLOGIK KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI

Annotatsiya: Ushbu maqola texnologiya fani o'qituvchilarining texnologik kompetentligini rivojlantirish metodikasi yoritib berilgan.

Аннотации: В статье описывается методика развития технологической компетентности учителей технологий.

Abstracts: The article describes the methodology for developing technological competence of technology teachers.

Hozirgi kunda ta'lim tizimida muvaffaqiyatga erishish uchun faqat akademik bilimlarga emas, balki innovatsion va raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish qobiliyati ham muhim ahamiyat kasb etadi. Buning uchun o'qituvchining texnologik kompetentligi, ya'ni zamonaviy texnologiyalarni o'qitish jarayonida samarali qo'llash qobiliyati, eng asosiy talablardan biridir.

Texnologik kompetentlik — bu o'qituvchining texnologik vositalardan foydalanish, shuningdek, zamonaviy bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirish qobiliyatini anglatadi. Texnologik kompetentlik shaxsning texnologik jarayonlarni tushunish, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish va ularni turli sohalarda samarali ishlatish qobiliyati.

Bu kompetentlik o'zgaruvchan zamon bilan bog'liq ravishda juda muhim ahamiyat kasb etmoqda, chunki raqamlashtirish va innovatsiyalar tez taraqqiy etgan shart-sharoitda har bir sohada texnologik bilimlarga ega bo'lish zarur.

Texnologik kompetentlikning ahamiyati

Texnologiya o'qituvchisining kompetentligi, avvalo, o'quvchilarga zamonaviy qurilmalar va dasturiy ta'minotni o'rgatishda muhim rol o'ynaydi. Bundan tashqari, texnologiya o'qituvchisi o'quv jarayonida o'quvchilarni bilim va ko'nikmalar bilan ta'minlagan holda, ularning ijodiy fikrlashini, muammolarni hal qilish qobiliyatini ham rivojlantiradi. Shu bilan birga, texnologik kompetentlik o'qituvchining o'quvchilar bilan hamkorlikda ishlashda, yangi va innovatsion ta'lim metodlarini ishlab chiqishda muhim omildir.

Texnologik kompetentlik jamiyat va ishlab chiqarish sohasida muvaffaqiyatga erishish uchun muhimdir. Bu nafaqat biznes va ishlab chiqarish jarayonlariga, balki kundalik hayotga ham ta'sir qiladi. Masalan:

Ta'lim sohasida: O'qituvchilar va talabalar zamonaviy dasturlar va elektron platformalarni samarali foydalanish orqali ta'limdagi natijalarni oshirishadi.

Ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohasida: Texnologik kompetentlik, ishchilarning innovatsion texnikalarni qo'llash qobiliyatiga asoslanib, ishlab chiqarish jarayonlarini samarali tashkil etish va xatolarni kamaytirishga yordam beradi.

Shaxsiy rivojlanishda: Insonlar o'z hayotlarini osonlashtirish uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanishni o'rganadilar. Masalan, mobil qurilmalar va internet-resurslardan foydalanish, yangi bilimlarni o'rganish, ishlash va quvvat olish.

Texnologik kompetentlikning asosiy aspektlari

1. **Texnologik bilimlar:** Texnologiya o'qituvchisi zamonaviy pedagogik texnologiyalar va ularni o'qitishda qo'llash usullari haqida mukammal bilimga ega bo'lishi kerak. Bu oraga elektron o'quv materiallari, virtual laboratoriyalar, Internet manbalari va interaktiv o'qitish vositalari kiradi.
2. **Qurilmalardan foydalanish:** O'qituvchi zamonaviy o'qitish qurilmalarini (kompyuterlar, planshetlar, smartfonlar va boshqalar) foydalanishda yaxshi ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak. Bu qurilmalarning samarali foydalanilishi o'quvchilarga texnologik bilimlarni chuqur va to'liq o'zlashtirishga yordam beradi.
3. **Dasturiy ta'minotdan foydalanish:** Texnologiya o'qituvchisi kompyuter dasturlari va maxsus ta'lim dasturlaridan foydalanishda zamonaviy ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak. Masalan, grafika va animatsiya tuzish, veb-dizayn va kodlash kabi sohaga oid dasturlarni qo'llash, o'quv materiallari va o'quv jarayonini tashkil qilish uchun muhimdir.
4. **Internet manbalari va onlayn ta'lim:** Bugungi kunda onlayn ta'lim platformalari, video darslar, webinarlar va interaktiv o'quv materiallari o'qitish jarayonini to'liq yangilashga yordam bermoqda. Texnologiya o'qituvchisi bu onlayn manbalari va platformalarni samarali ishlatish va talabalarga foyda keltirish uchun kerakli bilimlarga ega bo'lishi kerak.
5. **Yangi ta'lim metodlari:** O'qituvchi turli ta'lim metodlarini — muammoli o'qitish, ta'limni individuallashtirish, kollektiv ishlash va shu kabi zamonaviy texnologiyalar bilan integratsiya qilish ko'nikmalarini rivojlantirishi kerak

Texnologik kompetentlikni rivojlantirish

Texnologik kompetentlikni rivojlantirish uchun ayrim muhim qadamlarni ko'rib chiqish mumkin:

Ta'lim va o'quv kurslari: Bugungi kunda ko'plab onlayn platformalar va kurslar mavjud. Ushbu manbalar orqali har kim o'z texnologik bilimlarini oshirish uchun imkoniyatga ega.

Ish joyida o'rganish: Korxonalar va tashkilotlar xodimlarning texnologik bilimlarini oshirish uchun treninglar va seminarlar tashkil etishlari mumkin.

Shaxsiy qiziqish va mustaqil o'rganish: Zamonaviy texnologiyalardan foydalanishda shaxsiy qiziqish va talab muhim ahamiyatga ega. Internet va onlayn resurslar orqali shaxs mustaqil ravishda texnologiyalar haqida ma'lumot olish va ularni amalga oshirish imkoniyatiga ega.

Texnologik kompetentlikning kelajagi

Kelajakda texnologiyalar har bir sohada muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Insonlar texnologik bilimini chuqurlashtirishga va undan samarali foydalanishga o'rganishlari kerak. Jumladan:

Irsiyalar va robotlashtirish: Yangi texnika va avtomatizatsiya tizimlari ish joyida insonlarning rolini o'zgartiradi. Bu esa, ayniqsa, mutaxassislarning texnologik bilimlarini rivojlantirishni talab qiladi.

Ikkinchi raqamli inqilob: Ma'lumotlarni ishlash, sun'iy intellekt va blokcheyn texnologiyalaridan foydalanish turli sohalarida yanada kengroq taraladi.

Yoshlar va raqamli mahorat: Yosh avlod, xususan, raqamli texnologiyalardan foydalanish uchun yangi ko'nikmalarga ega bo'lish uchun shakllantirish kerak.

Xulosa

Texnologiya o'qituvchisining texnologik kompetentligi bugungi kunda ta'limni rivojlantirishning asosiy omillaridan biridir. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning turli xil vositalarini o'qitish jarayoniga joriy etish, o'qituvchilarning bu sohadagi kompetentligini oshirish, o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishini va samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Texnologik kompetentlik — bu faqat o'qituvchining kasbiy muvaffaqiyatiga emas, balki umumiy ta'lim tizimining rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Texnologik kompetentlikning oshishi jamiyatning har tomonlama rivojlanishiga, insonlar va tashkilotlarning samaradorligini oshirishga, shuningdek, raqobatbardoshligini kuchaytirishga yordam beradi. Zamonaviy dunyoda har kimga texnologik bilimlarni o'zlashtirish, yangi texnologiyalardan foydalanish, va ularni har kunida samarali ishlatish muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Muslimov N.A., Boltaboev S.A., Turaev A.B. “Kasbiy kompetentlik” O'quv qo'llanma Toshkent-2024
2. S.Yu.Rajabova “Bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarining konstruktorlik-texnologik kompetentligini rivojlantirish metodikasi” Monografiya Toshkent-2024